

Hetkennustus ja selle perspektiivid Eestis

Aarne Männik
EMHI

Kontakt: aarne.mannik@emhi.ee <http://www.physic.ut.ee/~aarnem>

Ettekanne tugineb WSN05 konverentsi muljetele.

WSN05 - World Weather Research Programme's symposium on nowcasting and very short range forecasting. Toulouse 5-9. september 2005

Lisaks hetkennustuse mõiste tutvustamisele on ettekande üheks eesmärgiks juhtida tähelepanu nõrgalt arenenud valdkonnale Eesti meteoroloogide tegemistes, lootusega tekitada huvi teadlaste ja noorte tudengite hulgas.

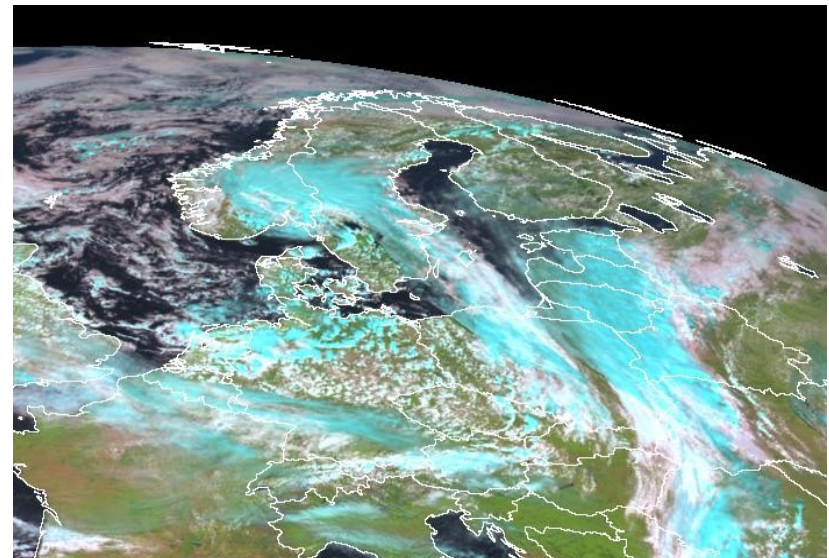
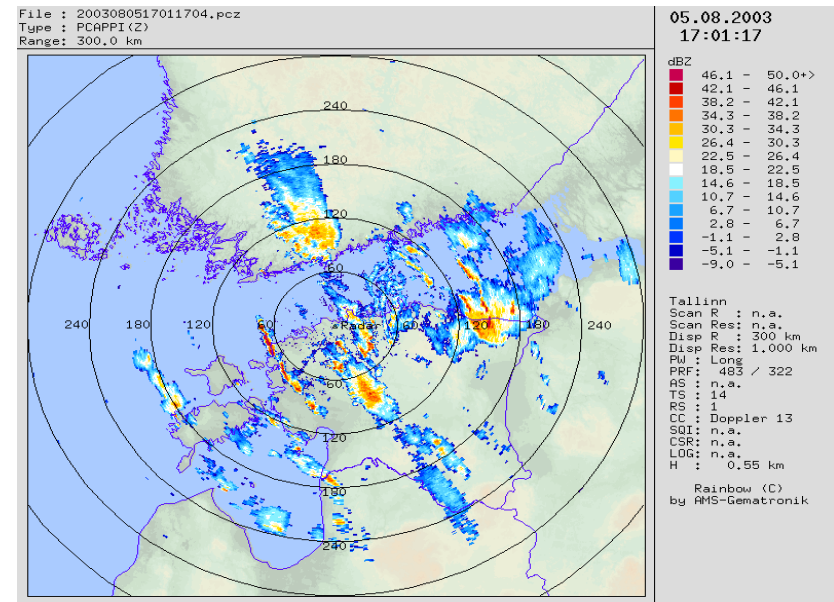
NB! Ettekandja ei pretendeeri eksperdi tiitlile antud valdkonnas

Hetkennustus

Hetkennustus (i.k. Nowcasting) on lühiajaline ilmaennustus järgnevaiks mõneks tunniks.

AMS Meteoroloogiasõnastik

- Kuni 6 tundi
- Baseerub radarite ja satelliitide piltide kiirtötlusel – nn. ekstrapoleerimis-tehnikatel
- Maailmas välja arendatud palju erinevaid süsteeme, mis on orienteeritud meteoroloogiale või hüdroloogiale. Tuntumad MAPLE (Kanada), NIMROD (UK)
- Oluline osa sünoptikute igapäevatööst
- Eriti tähtis ekstreemsete nähtuste ennustamisel/hoiatamisel ja lennunduse seisukohast.
- Hetkennustust nimetatakse sageli tööks radaritega

Ennustatavuse hinnangud

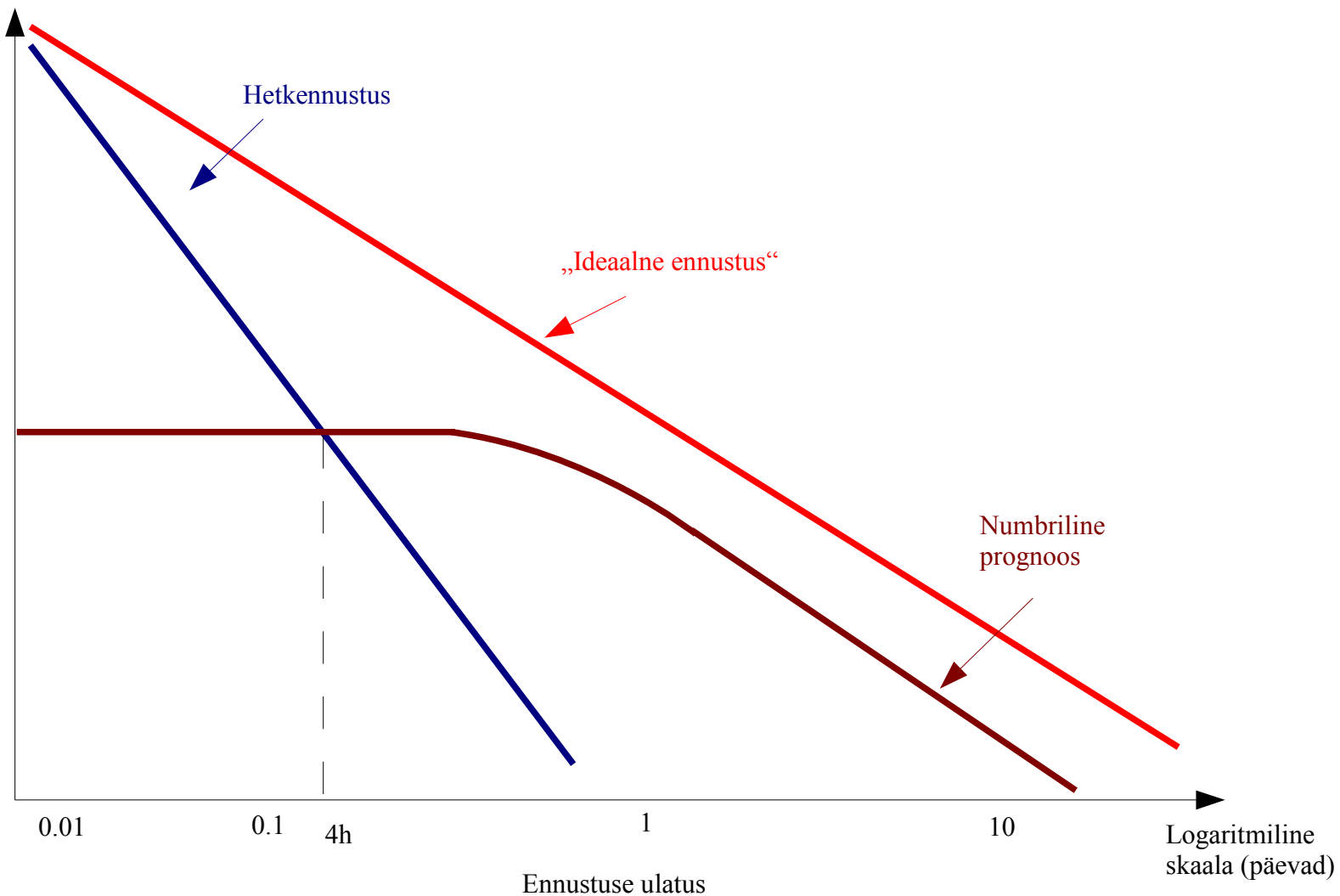
Jämedates joontes võib hinnata, et **süsteemi ennustatavuseks on tema 3x eluiga.**

Meteoroloogiline süsteem	Iseloomulik eluiga	Ennustatavus	Sobiv ennustuse liik
Üksik äiksesepilv	1-2 h	3 -6h	Hetkennustus
Mesoskaala konvektiivsed kompleksid	10-12h	30 -36h	Kõrglahutuslik numbriline mudel, HIRLAM
Sünoptilise skaala tsüklon	3 päeva	9 päeva	Globaal mudel, ECMWF

Ekstrapoleerimistehnika ja numbriliste mudelite kvaliteet

Logaritmiline skaala

Meteoinfo kvaliteet

Hetkennustus EMHI-s

- Radaripilte ja satelliidipilte kasutatakse igapäevases operatiivses situatsiooni analüüsis ja lühiajalistel hoiatustel
- Satelliidipilte otsitakse internetist – operatiivsuse seisukohast ebasoovitav praktika
- Harku radari väljundi pilti töödeldakse Gematronicu kommertstarkvaraga Rainbow – pealesunnitud passiivne kasutamine ja vajadus uuenduste eest kallist hinda maksta.
- NORDRAD-i info on pildi kujul kättesaadav.
- Puudub arvutimudelil baseeruv hetkennustuste süsteem.
- Ettevalmistamisel on ühinemine EUMETSAT-iga ja NORDRAD-iga (staatus hetkel segane), ekstrapoleerimistehnikatel tuginev mudel võimaldaks neid samme efektiivsemalt ära kasutada

Hinnangud tulevikuks

- Hetkennustus sulandub kokku numbrilise ilmaennustusega 10 aasta perspektiivis
- Sünoptikutele jääb järele väga väike roll.
B.Golding, WSN05
- Eesti tingimustes võiks siin rääkida 15-20 aastast, kuid üldiselt tunduvad B. Goldingu hinnangud pisut liiga optimistlikena
- Sünoptikute rolli kadumisest on siiski vara rääkida, või kui siis teisenemisest.
- 15-20 aastat on piisavalt pikk aeg, et kaaluda ekstrapoleerimistehnikatel baseeruva mudeli juurutamist EMHI-s

Lõpetuseks

- Hetkennuste arendamisel kasutades ekstrapoleerimistehnikaid on Eesti tingimustes lähitulevikuks perspektiivi
- Arendatavaid mudeleid, meetodeid ja ekspertiisi on võimalik ära kasutada numbriliste prognooside parandamiseks tulevikus
- Mõistlik oleks oma kohalikke olusid arvestava süsteemi loomine, kuigi tuleks kaaluda ka mõne juba kasutusesoleva süsteemi juurutamist (FMI tarkvara, NIMROD, MAPLE) eeldusel, et pääsetakse ligi allikoodidele
- Ekspertidest on Eestis märgatav puudus, vajalik ülikoolide tähelepanu probleemaatikale

